

Jak vznikalo československo-francouzské spojení a jak se vyvíjela situace v Evropě po skončení 1. světové války? Odpovědi na tyto dotazy se dozvěděli účastníci dalšího podvečera v Armádním muzeu Žižkov

18.6.2025 - | Vojenský historický ústav Praha

Poslední přednáška v cyklu o první světové válce se jmenovala Československá „větší válka“. Československo na strategické mapě Evropy let 1918-1921. Posluchači se měli možnost seznámit s detailním vzhledem historiků Vojenského historického ústavu Praha Mgr. Michala Cápa a PhDr. Karla Straky, Ph.D. na toto období.

Michal Cáp ve své části přednášky ukázal mapu Evropy, jak vypadala na konci 1. světové války i mapu Československa, na níž byly barevně zvýrazněny oblasti s významným podílem německy hovořícího obyvatelstva. Oblast, která je dnes obecně považována za „Sudety“ byla tehdy označována jako „DEUTSCHBÖHMEN“ s centrem v Liberci (Reichenberg) a „SUDETENLAND“ byla ve Slezsku zahrnující i Opavu. Ostatně „Deutschböhmen“ se jmenovala i samozvaná provincie, v níž se řada lidí hlásila k německé národnosti. Jedním z kritických míst se stala Kadaň, kde se 4. března 1919 konala demonstrace, na níž se Němci dožadovali takzvaného práva na sebeurčení. Ten den se konalo ve Vídni historicky první zasedání Národního shromáždění. Protesty se na mnoha místech zvrhly v potyčky a někde musely zasahovat také asistenční síly. V Kadani pořádkové síly střílely a výsledkem je 54 mrtvých včetně žen a dětí. Dosud se přesně neví, co bylo spouštěcím momentem incidentu, ale tragédie je v místních nesmazatelně zapsána.

Karel Straka ve své části přednášky zmínil snahu o přípravu na další potenciální konflikt, který projevovalo vedení všech zemí. „Kdo si neuměl to, co si nárokuje, nebo to, co mu bylo politicky přiznáno, obhájit, tak neměl šanci,“ řekl na úvod své části přednášky na vysvětlenou Karel Straka. Zmínil také prezidenta T. G. Masaryka, který řekl: „Budeme-li mít vojáky, budeme-li mít vojsko, prosadíme si to, co budeme chtít.“ Bylo to v kontextu formování československých legií za první světové války a jeho přesvědčení, že bez vojenské síly nebude možné prosadit politické cíle – v tomto případě vznik samostatného československého státu.

Vyzdvihl roli Francie na budování československých legií a později také francouzský podíl na budování samostatné československé armády. „Už v prosinci 1917 podepsal francouzský prezident Raymond Poincaré dekret o zřízení autonomní československé armády. **„Článek 1.**

„Umožnili tak vznik armádních jednotek státu, který ještě neexistoval, což byla pro naše politiky velice významná událost,“ vyzdvihl Karel Straka. Zmínil i přísahu š. střelecké brigády v Darney za přítomnosti již zmiňovaného prezidenta Poincarého. „Zde bylo poprvé oficiálně oznámeno, že francouzská vláda uznává právo Čechoslováků na samostatný stát,“ dodal Karel Straka s tím, že francouzská vláda také uznala Československou národní radu v Paříži za základ příští československé vlády.

Díky této úzké spolupráci bylo pak logické, že po vyhlášení československého státu, to byla právě Francie, která měla velice propracovaný systém armády, na kterou ve vedení státu obrátilo s žádostí o pomoc při budování samostatné československé armády a jejich velících struktur. „Poprvé s

myšlenkou vyslání francouzské vojenské mise do Československa přišel E. Beneš v informační zprávě z Paříže datované 9. 11. 1918. „Šlo o původní, Francouzi neinspirovaný Benešův podnět, který předpokládal, že francouzská vláda přijme daný podnět jako vstřícný krok, jenž zajistí Československu podporu na mírové konferenci. Dalším předpokladem bylo, že vznikající československé armádě vypomůže erudovaný poradní a instruktorský subjekt demokratické velmoci s největšími válečnými zkušenostmi,“ upřesnil Karel Straka s tím, že čs. vláda schválila Benešův návrh 15. 11. 1918 a Beneš autorizován pro další jednání.

Kramář Benešovi oznámil vládní usnesení o přijetí „vojenské soustavy po vzoru francouzském“, přičemž uvedl, že „že rádi přijmeme francouzské instruktory, poněvadž jsou nám zárukou, že naši novou armádu nebudou vychovávat v pruském ‚drilu‘ a militarismu, kterého se naše socialistické strany přirozeně obávají,“ citoval historik Karel Straka z dopisu Karla Kramáře, předsedy vlády, Edvardu Benešovi, ministrovi zahraničních věcí Edvardu Benešovi, který byl datován 15. 11. 1918. O měsíc později – 16. 12. 1918 byla z Prahy do Paříže odeslána oficiální žádost o vyslání francouzské vojenské mise.

Poté Karel Straka podrobně rozebral francouzské působení v Praze, včetně početního zastoupení a dalších zajímavostí.

Poslední přednáškou tohoto školního roku je promítání filmů ze sbírky VHÚ Praha - **"Československá armáda 1945-1948 v tvorbě Vojenského filmového a fotografického ústavu". Uskuteční se 26. června od 18hodin.** „Ve druhé polovině čtyřicátých let se výrobou filmů pro československou armádu zabýval Vojenský filmový a fotografický ústav (VFFÚ). Z této nepříliš rozsáhlé tvorby uvedeme filmy dokumentární, instrukční i filmová periodika. Jedním ze zajímavých dokumentů bude krátkometrážní film „XI. všesokolský slet – Armádní den“,“ zní anotace přednášky.

Své místo si rezervujte na adrese: rezervaceakce@vhu.cz

<https://www.vhu.cz/jak-vznikalo-ceskoslovensko-francouzske-spojenectvi-a-jak-se-vyvijela-situace-v-e-vrope-po-skonceni-1-svetove-valky-odpovedi-na-tyto-dotazy-se-dozvedeli-ucastnici-dalsiho-podvecera-v-armadn>